

BEZPOŚREDNIA DOSTAWA

I. Informacje ogólne

„**Bezpośrednia dostawa**” to inicjatywa pozostająca w obszarze problematyki przedstawiania towarów organom celnym, a jej istota sprowadza się do dostarczenia towaru bezpośrednio do odbiorcy, a nie do urzędu celnego. Stosowanie „bezpśredniej dostawy” wiąże się więc z **przedstawieniem towaru w miejscu innym niż urząd celny**, celem dopełnienia wymaganych formalności celnych, które powinny być realizowane na zasadach ogólnych wynikających z założeń danej procedury, czy przeznaczenia celnego, w godzinach pracy urzędu celnego. Instytucja ta w sposób nierozdzielny związana jest z miejscami uznanymi/wyznaczonymi i jako taka powoduje konieczność dopełnienia przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 26 kwietnia 2004 r. w *sprawie miejsca wyznaczonego lub uznanego przez organ celny, w którym mogą być dokonywane czynności przewidziane przepisami prawa celnego* (Dz. U. Nr 97 z 2004r. poz 967 z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie miejsc uznanych”. W przedmiotowym rozporządzeniu zdefiniowano miejsca, w których poza urzędem celnym, w uzasadnionych przypadkach i na warunkach określonych przez organ celny mogą być dokonywane czynności przewidziane przepisami prawa celnego. Są to miejsca uznane i wyznaczone. Określono zasady ustanawiania ww. miejsc, jak również przesłanki uzasadniające uznanie i wyznaczenie miejsca. W konsekwencji wszędzie tam, gdzie w unijnym prawie celnym mowa jest o miejscach wyznaczonych lub uznanych, w polskim porządku prawnym miejsca te rozumiane są jako formalnie zatwierdzone przez organy celne (na podstawie wniosku podmiotu) i tylko do takich miejsc (poza urzędem celnym) są dostarczane towary w celu przedstawienia organom celnym. Powyższe dotyczy również m.in. miejsc uznanych dla potrzeb dostarczania towarów do upoważnionego odbiorcy dla procedur tranzytowych.

Należy zaznaczyć, iż rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 listopada 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie *miejsca wyznaczonego lub uznanego przez organ celny, w którym mogą być dokonywane czynności przewidziane przepisami prawa celnego*, które wchodzi w życie z dniem 24 grudnia 2013 r., **wprowadziło odformalizowanie instytucji miejsca uznanego umożliwiając tym samym szersze korzystanie z założeń „bezpśredniej dostawy”**. Odformalizowanie to nastąpiło m.in. poprzez:

- rozszerzenie katalogu przesłanek do uznania miejsca;

Celem zmiany jest umożliwienie bardziej liberalnego podejścia do uznania miejsc – tj. branie pod uwagę również **ważnego interesu osoby ubiegającej się o uznanie miejsca**.

- odbiurokratyzowanie czynności związanych z uznaniem miejsc jednorazowych oraz uznanych odrębną decyzją organu celnego, m.in. poprzez odstąpienie od konieczności:

- podawania numerów NIP i REGON we wniosku (wnioskodawca zobowiązany jest bowiem podać nr EORI);

- dołączania do wniosku o uznanie miejsca dokumentów potwierdzających prowadzenie przez wnioskodawcę działalności gospodarczej (z uwagi na możliwość pozyskania ich z innych źródeł dostępnych dla organu celnego);
 - przedkładania planu sytuacyjnego miejsca w przypadku wnioskowania o jednorazowe uznanie miejsca do dokonywania w nim czynności przewidzianych przepisami prawa celnego;
 - przedstawiania przez wnioskodawcę opinii naczelnika urzędu celnego, właściwego miejscowo dla tego miejsca, w sprawie możliwości sprawowania dozoru i kontroli celnej w tym miejscu (dotyczy miejsca uznanego odrębną decyzją);
- wprowadzenie nowego rozwiązania (§ 5 ust. 3 rozporządzenia w sprawie miejsc uznanych), zgodnie z którym miejsca uznane w pozwoleniu na uproszczenie przy zamykaniu procedury tranzytu wspólnego/wspólnotowego oraz na uproszczenie przy zamykaniu procedury tranzytu TIR są uznawane przez organ celny jako miejsca uznane, w których towary niewspólnotowe uprzednio objęte procedurą tranzytu zamkniętą w tym miejscu, mogą zostać przedstawione organom celnym, w celu objęcia procedurą celną lub czasowym składowaniem.

II. Przedstawienie towarów w miejscu uznanym w pozwoleniu na uproszczenie przy zamykaniu tranzytu

Założeniem nowej regulacji, określonej postanowieniami § 5 ust. 3 rozporządzenia w sprawie miejsc uznanych, było zapewnienie, aby w miejscach uznanych w pozwoleniu na uproszczenie przy zamykaniu procedury tranzytu wspólnego/wspólnotowego oraz na uproszczenie przy zamykaniu procedury tranzytu TIR, istniała możliwość przedstawienia towarów dla potrzeb objęcia ich następną procedurą celną lub czasowym składowaniem **bez konieczności kolejnego uznawania tego samego miejsca**. Uznanie miejsca dla upoważnionego odbiorcy przy zamykaniu procedur tranzytowych zapewnia więc jednocześnie uprawnienie do przedstawienia w tym miejscu towaru w ramach kolejnych działań, następujących po zamknięciu procedury tranzytu, związanych z dopełnianiem formalności celnych przy regulowaniu sytuacji prawnej towaru, tj. działań podejmowanych w ramach czasowego składowania, stosowania standardowych zgłoszeń celnych, czy też zgłoszeń celnych w I i II formie procedury uproszczonej. Należy zaznaczyć, iż obsługa zgłoszeń niekompletnych i uproszczonych odbywa się w formie papierowej, w związku z powyższym nie w każdym przypadku uzasadniona będzie realizacja ww. ułatwień w miejscu uznanym z uwagi na konieczność fizycznego dostarczenia zgłoszenia do organu celnego. Mając powyższe na uwadze możliwość stosowania zgłoszenia uproszczonego lub niekompletnego zgodnie z trybem określonym w przedmiotowym dokumencie wymaga wcześniejszego ustalenia z organem celnym nadzorującym dane miejsce. Przedmiotowe rozwiązanie nie zmienia natomiast uznawania miejsc oraz zasad realizacji procedury uproszczonej w miejscu.

Udzielenie pozwolenia, do którego odwołuje się § 5 ust. 3 rozporządzenia w sprawie miejsc uznanych oznacza automatyczne (z mocy prawa) uprawnienie do przedstawiania towarów w miejscu uznanym w takim pozwoleniu dla potrzeb określonych postanowieniami

tego przepisu. Korzystanie z tego uprawnienia nie jest warunkowane ani koniecznością złożenia wniosku na etapie występowania o udzielenie pozwolenia, ani regulowania tej kwestii przez organ celny na gruncie samego pozwolenia. Pozwolenie wydane w czasie obowiązywania zmienionego porządku prawnego będzie wiązało się z uznaniem miejsca nie tylko dla potrzeb zamknięcia procedury tranzytu, ale także dla potrzeb dokonywania w nim innych formalności celnych. Miejsce takie uzyska status miejsca uznanego także dla innych celów określonych postanowieniami omawianej regulacji prawnej, bez dodatkowych regulacji w tym obszarze, szczególnie jeśli chodzi o warunki pozwolenia.

Nieco inaczej sytuacja wygląda na gruncie wydanych już pozwoleń na uproszczenie przy zamykaniu procedury tranzytu wspólnego/wspólnotowego oraz na uproszczenie przy zamykaniu procedury tranzytu TIR. Rozporządzenie w sprawie miejsc uznanych nie zawiera przepisu, który odnosiłby się do miejsc uznanych na gruncie dotychczasowych pozwoleń, przyznając im status wynikający z § 5 ust. 3, a więc uprawnienie do przedstawiania towarów w ramach kolejnych działań następujących po zamknięciu tranzytu. Zastosowanie rozwiązania wynikającego z postanowień § 5 ust. 3 rozporządzenia w sprawie miejsc uznanych będzie jednak możliwe w przypadku miejsc, które zostały uznane na podstawie przepisów dotychczasowych, ale wcześniej konieczne jest wystąpienie z wnioskiem o zmianę przedmiotowych pozwoleń w zakresie dotyczącym miejsc uznanych tymi pozwoleniami lub dla potrzeb stosowania tych pozwoleń, poprzez umożliwienie przedstawiania w nich towarów do celów kolejnej procedury celnej lub czasowego składowania. Ewentualna zmiana dotychczasowych pozwoleń nie będzie więc odnosić się do warunków, czy realizacji pozwolenia, ale przyznawać miejscu uznanemu na gruncie takiego pozwolenia, status miejsca uznanego także dla potrzeb przedstawiania towarów w ramach kolejnych działań następujących po zamknięciu tranzytu, o których mowa w § 5 ust. 3 rozporządzenia.

III. Szczegółowy tryb postępowania z towarami przedstawionymi w miejscu uznanym w pozwoleniu na uproszczenie przy zamykaniu tranzytu dla celów dopełnienia kolejnych formalności celnych

1. Procedura tranzytu zakończona przywozowym standardowym zgłoszeniem celnym

W praktyce obrotu towarowego najczęściej występującym przypadkiem będzie zakończenie procedury tranzytu przywozowym standardowym zgłoszeniem celnym składanym do systemu CELINA. Poniżej przedstawiony został tryb postępowania dotyczący przedmiotowej sytuacji:

Zgłaszający przed wysłaniem komunikatu IE07 do systemu NCTS informuje oddział celny o zamiarze zakończenia procedury tranzytu zgłoszeniem celnym w systemie CELINA poprzez wysłanie wiadomości e-mail zawierającej w tytule kod „1PL06”, a w treści wskazanie numeru/numerów MRN operacji tranzytowej powiązanej z numerem/numerami własnymi zgłoszenia przywozowego w systemie CELINA. Dotyczy to także przypadku

dzielenia operacji (innych niż sytuacja, gdy jedno zgłoszenie przywozowe w całości zamyka jedno lub kilka zgłoszeń tranzytowych). Należy wówczas podawać kod „1PL06” w tytule wiadomości, a w treści:

- numer własny zgłoszenia przywozowego i wszystkie pozycje tranzytowe, których dotyczy zgłoszenie w systemie CELINA (dla przypadku, gdy zgłoszenie przywozowe zamyka część pozycji MRN zgłoszenia tranzytowego); albo
- numer własny zgłoszenia przywozowego i wszystkie MRN z przypisanymi do nich pozycjami tranzytowymi, których dotyczy zgłoszenie przywozowe (dla przypadku, gdy jedno zgłoszenie w CELINIE zamyka część pozycji MRN z kilku zgłoszeń tranzytowych).

Po przesłaniu informacji e-mail, o której mowa powyżej zgłaszający przesyła komunikat IE07 do systemu NCTS, a wraz z nim zgłoszenie celne do systemu CELINA (typ A). W przywozowym zgłoszeniu celnym należy podać dane identyfikujące operację „dostawy bezpośredniej”, tj:

- krajowy kod informacji dodatkowej „1PL06” (Pole 44);
- numer miejsca uznanego (Pole 30);
- numer/ry MRN zgłoszenia tranzytowego/zgłoszeń tranzytowych (pole 40).

Aby przyspieszyć proces obsługi zgłoszenia przez organ celny, w Polu 44 może zostać zadeklarowany numer pozwolenia dla upoważnionego odbiorcy w tranzycie (nie jest to jednak warunek prawidłowości i przyjęcia zgłoszenia przez organ celny).

2. Procedura tranzytu zakończona czasowym składowaniem

Po zakończeniu procedury tranzytu towary powinny co do zasady otrzymać niezwłocznie przeznaczenie celne określone przez przepisy prawa celnego. W uzasadnionych gospodarczo przypadkach i o ile nie ogranicza to możliwości skutecznego sprawowania dozoru celnego i kontroli celnej dopuszcza się krótkotrwałe składowanie towarów. Może to być związane np. z przeładunkiem albo z koniecznością uzupełnienia niezbędnych dokumentów. Dla celów związanych ze stosowaniem przepisów prawa celnego uznaje się, że towary te mają status towarów składowanych czasowo. Są one składowane w miejscu uznanym, określonym w pozwoleniu na uproszczenie przy zamykaniu tranzytu i pozostają do czasu nadania przeznaczenia celnego pod dozorem celnym. W takich przypadkach nie jest wymagane spełnienie formalności związanych z objęciem towarów czasowym składowaniem, w szczególności złożenie deklaracji do czasowego składowania, ani też wprowadzanie danych do ewidencji towarowej.

Po przedstawieniu towarów i zakończeniu procedury tranzytu towary mogą być również wprowadzone do magazynu czasowego składowania. Wówczas stosuje się ogólne zasady określone w przepisach prawa celnego, regulujące instytucję czasowego składowania towarów.